

Blisko 3 mln osób poniżej minimum egzystencji

10 czerwca 2015

Główny Urząd Statystyczny przedstawił dane dotyczące ubóstwa w Polsce. W 2014 roku w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej granicy ubóstwa skrajnego (tzn. poniżej poziomu minimum egzystencji) żyło 7,4% osób, czyli tyle samo co rok wcześniej i o 0,6 punktu procentowego więcej niż dwa lata temu. Jeszcze w 2008 roku poniżej minimum egzystencji żyło 5,6% osób, czyli w ciągu 5 lat nastąpił wzrost liczby ubogich o około 700 tys. osób. Obecnie około 2,8 mln osób w Polsce żyje w skrajnej nędzy.

Ubóstwem skrajnym zagrożone są najczęściej gospodarstwa domowe, w których żyją osoby bezrobotne. W ubiegłym roku wśród gospodarstw domowych, w skład których wchodziła przynajmniej jedna osoba bezrobotna, stopa ubóstwa skrajnego wynosiła prawie 15% i była dwa razy wyższa niż średnia w Polsce. W gospodarstwach domowych, w których bezrobotne były przynajmniej dwie osoby, stopa ubóstwa skrajnego wynosiła ok. 33%.

Zasięg ubóstwa jest zróżnicowany w zależności od grupy społeczno-ekonomicznej, określanej na podstawie przeważającego źródła dochodów. W najtrudniejszej sytuacji znajdowały się osoby żyjące w gospodarstwach domowych utrzymujących się z tzw. innych niezarobkowych źródeł – ok. 21% osób), w tym przede wszystkim gospodarstwa, których podstawę stanowiły świadczenia społeczne inne niż renty i emerytury (stopa ubóstwa skrajnego na poziomie ok. 28%). Biedzie sprzyja także wykonywanie nisko płatnej pracy. Dotyczy to głównie osób o niskim poziomie wykształcenia, pracujących na stanowiskach robotniczych. W gospodarstwach, których główny strumień dochodów pochodził z pracy najemnej na stanowisku robotniczym ubóstwem skrajnym zagrożona była co dziesiąta osoba, a w

gospodarstwach utrzymujących się z pracy najemnej na stanowiskach nierobotniczych problem ten dotyczył co pięćdziesiątej osoby.

Łącznie wśród rencistów stopa bezwzględnego ubóstwa wynosiła 12,5%, wśród rolników – 12,1%, pracowników – 6,5%, emerytów – 5,8%, pracujących na własny rachunek – 4,1%.

Istotnym elementem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest wykształcenie. Im wyższe wykształcenie, tym mniejsze jest ryzyko życia poniżej minimum egzystencji. Wśród gospodarstw domowych, w których głowa gospodarstwa domowego uzyskała wykształcenie co najwyżej gimnazjalne, odsetek osób ubogich wyniósł 18,2%. W gospodarstwach domowych, w których głowa gospodarstwa posiadała wykształcenie zasadnicze zawodowe – 10,1%, średnie – 4,7%, a wyższe zaledwie 0,9%.

Grupe bardzo zagrożoną ubóstwem skrajnym stanowiły rodziny wielodzietne. W 2014 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,2% w gospodarstwach małżeństw z 3 dzieci oraz 26,9% osób w gospodarstwach małżeństw z 4 i większą liczbą dzieci. W gospodarstwach domowych z 2 dzieci stopa ubóstwa wynosiła 4,5%, z jednym dzieckiem 2,7%, a bez dzieci na utrzymaniu 1,8%. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym dla matki lub ojca z dziećmi na utrzymaniu wyniósł 5,6%.

W Polsce często ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci. W ubiegłym roku wskaźnik zagrożenia ubóstwem skrajnym wśród dzieci i młodzieży do lat 18 wyniósł 10,3%. W grupie 18-64 lata stopa ubóstwa bezwzględnego wynosiła 7,0%, a wśród osób 65+ 4,3%.

Obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym istotnie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem. Stopa ubóstwa skrajnego wśród osób w gospodarstwach domowych z co najmniej jedną osobą niepełnosprawną wyniosła ok. 11%, a w gospodarstwach domowych z przynajmniej jednym dzieckiem do lat 16 posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności ok. 15%.

Odsetek osób zagrożonych ubóstwem w gospodarstwach domowych bez osób niepełnosprawnych kształtował się w ubiegłym roku na poziomie 6,5%.

Zagrożenie ubóstwem w znacznie większym stopniu dotyczy mieszkańców wsi niż ośrodków miejskich. W 2014 roku w skrajnym ubóstwie żyło 4,6% mieszkańców miast (od ok. 1% w największych miastach do 8,5% w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców). Na wsi odsetek osób żyjących poniżej minimum egzystencji wyniósł 11,8%.

Wyraźne jest zróżnicowanie regionalne skrajnego ubóstwa. Największe odsetki osób w gospodarstwach domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji zaobserwowano w województwie warmińsko-mazurskim – 14,8% oraz świętokrzyskim – 12,2%. Najmniejsza stopa ubóstwa występowała w województwie śląskim – 4,7% i mazowieckim – 5,2%.

GUS przedstawił również dane dotyczące ubóstwa relatywnego i ustawowego. W ubiegłym roku w gospodarstwach domowych, w których wydatki wynosiły mniej niż 50% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych, żyło 16,2% osób (tyle samo co w 2013 roku). Poniżej ustawowej granicy ubóstwa, czyli poniżej progu interwencji socjalnej żyło w 2014 roku 12,2% osób (o 0,6 pkt proc. mniej niż rok wcześniej, ale o 5,0 pkt proc. więcej niż w 2012 roku).

Autorstwo: Piotr Szumlewicz

Źródło: Lewica.pl